



05.09.2023

Asia/4

## § 184

### Kasvatus- ja koulutuslautakunnan talousarvioehdotus 2024 ja taloussuunnitelmaehdotus 2024-2026

HEL 2023-005194 T 02 02 00

#### Päätös

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti panna asian pöydälle.

#### Käsittely

Pöydällepanoehdotus:

Ozan Yanar: Pyytäisin pöydälle.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti yksimielisesti Ozan Yanarin ehdotuksesta panna asian pöydälle.

Asian aikana oli kuultavana talous- ja suunnittelujohtaja Tero Vuontisjärvi.

#### Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja  
Satu Järvenkallas

#### Lisätiedot

Tero Vuontisjärvi, talous- ja suunnittelujohtaja, puhelin: 310 80295  
tero.vuontisjarvi(a)hel.fi

#### Liitteet

- 1 TAE 2024 Käyttötalous
- 2 TAE 2024 irtain omaisuus
- 3 TAE laatimisohteet

#### Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

#### Päätösehdotus

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päättää esittää kaupunginhallitukselle esityslistan liitteinä yksi (käyttötalous) ja kaksi (investoinnit) olevan vuoden 2024 talousarvioehdotuksen ja vuosien 2024-2026 taloussuunnitelmaehdotuksen perusteluineen.

Lisäksi kasvatus- ja koulutuslautakunta päättää merkitä tiedoksi liitteenä kolme olevan kaupunginhallituksen 5.6.2023 hyväksymän vuoden 2024 talousarvioehdotuksen raamin sekä talousarvio- ja taloussuunnitelmaehdotuksen 2024-2026 laatimisohteet.



05.09.2023

Asia/4

## Esittelijän perustelut

### 1. Yleistä

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan talousarvioehdotuksessa vuodelle 2024 ja taloussuunnitelmaehdotuksessa vuosille 2024-2026 varaudutaan turvaamaan laadukkaat varhaiskasvatus- ja koulutuspalvelut kasvavalle asiakasmäärälle kaupunkistrategian vastuuperiaate huomioiden.

Talousarvioehdotus on laadittu kaupunginhallituksen antamien laatimissohjeiden mukaisesti. Kaupunkistrategian vastuuperiaatteen toteuttamiseksi ehdotus sisältää myös tuottavuustoimenpiteitä.

### 2. Kaupunginhallituksen antamat laatimissohjeet ja muut suunnittelun lähtötiedot

Kaupunginhallitus hyväksyi 5.6.2023 vuodentalousarvioehdotuksen raamin sekä talousarvio- ja taloussuunnitelmaehdotuksen 2024-2026. Laatimissohjeet. Laatimissohje raameineen on liitteenä.

Talousarvioehdotuksen 2024 raami ja laatimissohjeet perustuvat:

- Yleisen talouskehitykseen ja sotepe-muutoksen huomioimiseen kaupungin verorahoituksessa 2023-2026
- Kaupunkistrategian käyttötalouden vastuuperiaatteeseen sekä kokonaisinvestointien mitoittamisen tavoitteisiin (toiminnan ja investointien rahavirran taso sekä lainakannan kasvu)
- Vuonna 2023 toteutuneen kustannustason muutoksen kiihtymisen huomioimiseen 2024 raamissa.

Kaupunkistrategian vastuuperiaatteen mukaisesti käyttömenojen kasvu sidotaan kustannustason ja väestönkasvun muutokseen sekä strategiassa asetettuun 0,5 %-yksiön tuottavuustavoitteeseen. Strategian mukaisesti vuosittaiset talousarviot, ja sitä kautta tätä edeltävä talousarvioehdotuksen raami, eivät ylitä vastuuperiaatteen mukaista menotasa.

Kaupunkitason raamissa on huomioitu vuoden 2023 talousarviossa ennakoitua suurempi kustannustason nousu korottamalla vastuuperiaatteen sallimaa menokasvua 1,2 %. Tämä lisäys kohdennetaan pääosin kaupunkiyhteisiin menoihin. Toimialoille lisäyksestä kohdennetaan 0,3 %-yksikköä.

Ohjeiden mukaan henkilöstön työmatkaetuihin sekä liikunta- ja kulttuurietuihin liittyvät kustannukset siirretään toimialojen rahoitettaviksi. Toimialojen budjeteista rahoitettava kertapalkkiovaraus nostetaan 1,5 pro-



senttiin henkilöstön vuotuisesta säännöllisen työajan palkkasummasta. Vuoteen 2023 asti tämä varaus on ollut 1,0 %.

Kaupunkistrategian mukaisesti kaupungin kokonaisinvestoinnit mitoitetaan strategiakaudella rahoituksellisesti kestäväälle tasolle toiminnan ja investointien rahavirran sekä lainakannan kasvun näkökulmasta.

Investointimäärärahoissa käytössä ollut ylitysoikeuskäytäntö muuttuu. Aiempina vuosina lautakunnilla on ollut mahdollisuus esittää ylitysoikeuksia seuraavan vuoden talousarvioon, jos investointimäärärahoilla rahoitetut hankinnat ovat viivästyksistä johtuen siirtyneet seuraavalle vuodelle ja määrärahat vastaavasti jääneet käyttämättä. Vuoden 2024 talousarviosta lähtien nämä määrärahat budjetoidaan lautakunnan tekemän perusesityksen päälle ja niiden vaikutus nollataan vuoden 2023 ennusteissa.

Toimialan asiakasmäärien ennakkoinnin pohjana on käytetty uutta kesäkuussa valmistunutta kaupungin väestöennustetta. Laatimisessa on käytetty myös kaupunginkanslian ylläpitämiä suunnittelun yhteisiä pohjatietoja. Näihin sisältyvät mm. hintatason muutosarviot sekä kaupunkiympäristön toimialan ilmoittama arvio tilavuokrien muutoksista. Lisäksi toimiala on tehnyt talousarvioehdotuksen pohjaksi analyysin toimintaympäristön muutoksista, kuten lainsäädännön muutoksista ja muutosten kustannusvaikutuksista

### 3. Toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2024

#### 3.1. Kaupungin strategisten tavoitteiden toteuttaminen

Toimialalla jatketaan edelleen neljän tunnistetun keskeisen kaupunkistrategiaan perustuvan asian edistämistä erilaisin toimenpitein eri koulutusasteilla.

- Kaikki koulut ja päiväkodit ovat hyviä
- Hyvinvointi
- Parannetaan henkilöstön veto- ja pitovoimaa ja työoloja yhdessä.
- Teemme Helsingistä lukemisen ja lukutaidon pääkaupungin.

Näiden edistettävien asioiden lisäksi keskeistä on tuottavuuden parantaminen sekä Helsinki oppii – tulevaisuuden taidot (Koulutus 2030) tavoitteiden edistäminen

#### 3.2. Toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2024

Vuoden 2024 sitovat toiminnan tavoitteet mittareineen kytkeytyvät hyvinvoinnin edistämiseen sekä kaikki oppilaitokset ovat hyviä painopisteen edistämiseen mahdollistamalla suomen ja ruotsinkielisille opiskeli-



joille ristiinopiskelun lukio - ja ammatillisen koulutuksen sekä vapaan sivistystyön välillä.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla on kaksi sitovaa tavoitetta, joista ensimmäinen, ”Parannetaan mielen hyvinvoinnin varhaista tukea lasten ja nuorten arjessa” on samalla kaupunkiyhteinen hyvinvoinnin ja terveyden (hyte) edistämisen tavoite. Toinen sitova toiminnan tavoite on ”Kaikki oppilaitokset ovat hyviä”.

Sitova tavoite 1: Parannetaan mielen hyvinvoinnin varhaista tukea lasten ja nuorten arjessa

Tavoitteen toteutumista arvioidaan kahdella mittarilla.

Varhaiskasvatusta koskevalla mittarilla todennetaan, että vähintään 80 prosenttia kohderyhmään valituista varhaiskasvatusyksiköistä osallistuu lasten tunne- ja vuorovaikutustaitoja vahvistavaan koulutukseen.

Perusopetusta koskevalla mittarilla todennetaan, että vähintään 80 prosenttia kouluista käyttää vähintään yhtä sovittua tunne ja vuorovaikutustaito-ohjelmaa.

Sitova tavoite 2: Kaikki oppilaitokset ovat hyviä

Toiminnan tavoitteen toteutumista mitataan yhdellä mittarilla, joka koskee lukio- ja ammatillista koulutusta sekä vapaata sivistystyötä

Suomenkielisen lukion- ja ammatillisen koulutuksen ja vapaan sivistystyön sekä ruotsinkielisen lukiokoulutuksen ja vapaan sivistystyön tavoitteena on luoda rakenteet toisen asteen opiskelijoiden ristiinopiskelumahdollisuuksien lisäämiseksi.

#### 4. Käyttötalouden talousarvioehdotus

Menojen osalta valmistelun lähtökohtana on ollut kaupunginhallituksen laatimisohjeissa määritellyt laskentaperiaatteet koko kaupungin raamille.

Raami perustuu kaupunkistrategian vastuuperiaatekaavaan: kaupungin käyttötalousmenot saavat kasvaa enintään väestönkasvun (arvio + 1,2 %) ja hintatason nousun (+3,0 %) vähennettynä 0,5% tuottavuustavoitteella. Tällä kaavalla kaupungin kokonaismenot saavat kasvaa 3,7 %. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla tämä sallisi runsaan 52,4 miljoonan euron menokasvun.

Ennuste kustannustason noususta vuonna 2023 on nykytiedoilla selvästi korkeampi kuin mihin vuoden 2023 talousarviossa varauduttiin. Tämä on huomioitu kaupunkitasoisessa raamissa 1,2 %-yksikön koro-



tuksella yli vastuuperiaatteen salliman kasvun. Tästä lisäyksestä 0,9 %-yksikköä ohjautuu laatimisoheiden mukaan kaupunkitasoisten velvoitteiden menokasvuun, jolloin toimialoille ohjautuu 0,3 %-yksikköä. Tämä tarkoittaa laskennallisesti noin 4,2 miljoonan euron lisäystä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan enimmäismenokasvuun. Tämä huomioiden kokonaismenokasvu saa olla toimialalla laskennallisesti enintään 4,0 % eli 56,6 miljoonaa euroa.

Toimialan talousarvioehdotus pohjautuu tähän vastuuperiaatteen sallimaan enimmäismenokasvuun. Kaupunginkanslian lisäohjeiden mukaan talousarvioehdotuksessa voidaan kuitenkin erittäin perustelluista syistä ylittää vastuuperiaate.

1 000 euroa		TA 2023	TAE 2024	Muutos	
				Euroa	%
Tulot	Kaupungin tuottamat palvelut	45 920	42 628	-3 292	-7,2 %
	Sotepelle tuotetut palvelut ja muu ulkoisesti rahoitettu toiminta	23 800	19 570	-4 230	-17,8 %
	Korvaukset ja avustukset	0	0	0	0,0 %
	<b>Toimiala yhteensä</b>	<b>69 720</b>	<b>62 198</b>	<b>-7 522</b>	<b>-10,8 %</b>
Menot	Kaupungin tuottamat palvelut	1 232 207	1 296 722	64 515	5,2 %
	Sotepelle tuotetut palvelut ja muu ulkoisesti rahoitettu toiminta	23 800	19 570	-4 230	-17,8 %
	Korvaukset ja avustukset	164 269	178 288	14 019	8,5 %
	<b>Toimiala yhteensä</b>	<b>1 420 276</b>	<b>1 494 580</b>	<b>74 304</b>	<b>5,2 %</b>
Toimintakate		3 912			
		1416364			
	Kaupungin tuottamat palvelut	-1 186 287	-1 254 094	-67 807	5,7 %
	Sotepelle tuotetut palvelut ja muu ulkoisesti rahoitettu toiminta	0	0	0	0,0 %
Korvaukset ja avustukset	-164 269	-178 288	-14 019	8,5 %	
<b>Toimiala yhteensä</b>	<b>-1 350 556</b>	<b>-1 432 382</b>	<b>-81 826</b>	<b>6,1 %</b>	

Vuoden 2023 talousarvion ja vuoden 2024 talousarvioehdotuksen talousarviokohdittaiset euromäärät eivät ole suoraan vertailukelpoisia, koska budjetointia on täsmennetty joidenkin menoerien osalta vuoden 2023 talousarvion hyväksymisen jälkeen työnjaon tarkennuttua soteperin ja kaskon välillä. Lisäksi eräitä avustusluonteisia eräiä on siirretty talousarvioehdotuksessa talousarviokohtaan avustukset ja korvaukset seuraavasti:

- Kehitysvammaisten kouluajan aikaisen iltapäivätoiminnan määrärahat on siirretty sotepe-kohdasta kaupungin tuottamiin palveluihin ja korvauksiin ja avustuksiin. Vuoden 2023 talousarvion hyväksymisen jälkeen on täsmennetty, että kaupunki vastaa tämän palvelun tuottamisesta.
- Yksityisen hoidon tukeen liittyviä määrärahoja on siirretty kaupungin tuottamista palveluista korvauksiin ja avustuksiin.

Vertailukelpoiset vuosien 2023-2024 määrärahamuutokset ovat talousarviokohdittain seuraavat:



1 000 euroa		TA 2023	TAE 2024	Muutos	
				Euroa	%
Tulot	Kaupungin tuottamat palvelut	45 920	42 628	-3 292	-7,2 %
	Sotepelle tuotetut palvelut ja muu ulkoisesti rahoitettu toiminta	17 270	19 570	2 300	13,3 %
	Korvaukset ja avustukset	0	0	0	0,0 %
	<b>Toimiala yhteensä</b>	<b>63 190</b>	<b>62 198</b>	<b>-992</b>	<b>-1,6 %</b>
Menot	Kaupungin tuottamat palvelut	1 234 037	1 296 722	62 685	5,1 %
	Sotepelle tuotetut palvelut ja muu ulkoisesti rahoitettu toiminta	17 270	19 570	2 300	13,3 %
	Korvaukset ja avustukset	168 969	178 288	9 319	5,5 %
	<b>Toimiala yhteensä</b>	<b>1 420 276</b>	<b>1 494 580</b>	<b>74 304</b>	<b>5,2 %</b>
Toimintakate	Kaupungin tuottamat palvelut	-1 188 117	-1 254 094	-65 977	5,6 %
	Sotepelle tuotetut palvelut ja muu ulkoisesti rahoitettu toiminta	0	0	0	0,0 %
	Korvaukset ja avustukset	-168 969	-178 288	-9 319	5,5 %
	<b>Toimiala yhteensä</b>	<b>-1 357 086</b>	<b>-1 432 382</b>	<b>-75 296</b>	<b>5,5 %</b>

Kokonaismenokasvu on esityksessä 5,2 %. Tämä ylittää kustannustasonnousukompensaatiolla tarkistetun vastuuperiaatteen salliman kasvun 1,2 prosenttiyksiköllä eli noin 18 miljoonalla eurolla.

Toimialan näkemyksen mukaan vastuuperiaatteella ei ole mahdollista kattaa lainsäädäntömuutosten aiheuttamia menolisäyksiä eikä kaupunkiyhteisesti päätettyjä toimialojen vastuulle siirtyviä uusia menoeriä, joten nämä esitetään perusteltuna syynä ylittää vastuuperiaate. Talousarviokohta Sotepelle tuotetut palvelut ja muu ulkoisesti rahoitettu toiminta ei kuulu nettobudjetoituna talousarviokohtana vastuuperiaatelas-kennan piiriin. Näillä perusteilla vastuuperiaatteen ylittäviksi menokasvuiksi on esitetty:

Lainsäädännön muutoksien aiheuttamat lisämenot (3,7 miljoonaa euroa):

- Varhaiskasvatustalouden edellyttämä asteittainen henkilöstörakenteen muutos mukaan lukien pätevöittämissä koulutuksissa 1,0 miljoonaa euroa.
- Varhaiskasvatustalouden kolmitasoisien tukien toteuttaminen 1,4 miljoonaa euroa.
- Työllisyydenhoidon kuntakokeilu 0,6 miljoonaa euroa.
- Maahanmuuttajataustaisten kotivanhempien KOTIVA-toiminta 0,25 miljoonaa euroa.
- Oppivelvollisuuden laajentuminen 0,1 miljoonaa euroa.
- Kouluvalmentajatoiminnan laajentaminen perusopetuksessa 0,2 miljoonaa euroa.
- Maksuttomien opiskelijoiden yo-koemaksut sekä Ressun IB-lukion final examination koemaksut 0,1 miljoonaa euroa.

Kaupungin päätöksiin perustuvat lisämenot (11,6 miljoonaa euroa):

- Henkilöstön työmatkaetu sekä liikunta- ja kulttuurietu siirretään vuoden 2024 talousarviossa toimialojen maksettaviksi. Kustannukset on aiemmin budjetoitu kaupungin keskitettyihin määrärahoihin. Lisäkustannus on toimialalla noin 5,6 miljoonaa euroa.



- Liittyen kaupungin perustamaan Koulutalo Oy-järjestelyyn päätettiin, että jatkossa osakeyhtiön osakkaaksi ryhtyvien yksityisten koulujen tilavuokrat maksetaan kasvatuksen ja koulutuksen toimialan talousarviosta. Vuonna 2024 tämä lisää toimialan menoja arviolta 1,7 miljoonalla eurolla.
- Lisäkertapalkkiovarausta nostetaan laatimisoheiden mukaan nykyisestä 1,0 % vakinaisen henkilöstön palkkamenoista 1,5 % palkkamenoista. Tämä lisää toimialan määrärahatarpeita noin 3,5 miljoonalla eurolla.
- Kesäyliopiston vajaan 0,2 miljoonan euron avustus siirretään keskuhallinnolta toimialan rahoitettavaksi.
- HSL on päättänyt olla jatkamatta peruskoululaisten ilmaista koulupäivän aikaista liikkumista. Jos käytännön halutaan jatkuvan siten, että toimiala rahoittaa koululaisten ilmaisen liikkumisen, se edellyttää 0,65 miljoonan euron lisäystä toimialan määrärahoihin.
- Vajaan 2,3 miljoonan euron lisämenot ja -tulot talousarviokohdassa Sotepelle tuotetut palvelut ja muu ulkoisesti rahoitettu toiminta. Talousarviokohta on nettobudjetoitu eikä kuulu siksi vastuuperiaatteen sisälle.

#### 4.1 Lisäpanostukset palvelutuotantoon

Talousarvioehdotuksen määrärahoissa on varauduttu rahoittamaan ennakoitun asiakasmäärän palvelutarpeet, vuokrien korotukset, valtakunnalliset ja kaupungin päättämät palkantarkistukset ja muu hintatason yleinen nousu, lakisääteisten velvoitteiden muutokset sekä kaupungin erillispäätöksien aiheuttamat lisäkustannukset. Lisäksi yksityisen hoidon tuen Helsinki-lisää esitetään korotettavaksi. Keskeisiä lisäyksiä ovat joko euromäärältään tai lautakunnan aiemmin päättäminä:

- Valtakunnallisiin sopimuksiin ja kaupungin palkkakehitysohjelmaan perustuvat palkkaratkaisut lisäävät henkilöstömenoja arviolta 28 miljoonaa euroa.
- Kaupunkiympäristön toimialan arvion mukaan toimialan tilavuokramenot kasvavat 26 miljoonaa euroa. Tähän sisältyy inflaatiotarkistus
- Hintatason nousu lisää menoja ilman tilavuokria arviolta 10 miljoonaa eurolla.
- Asiakasmäärän ja -rakenteen muutos lisää kustannuksia noin 10 miljoonalla eurolla.

Varhaiskasvatuksen kokonaislapsimäärä laskee noin 850 lapsella, mutta alle kolmevuotiaiden osuus kokonaislapsimäärästä kasvaa yli 500 lapsella. Lakisääteinen henkilöstöresursointi on 1,75 kertainen alle



kolme vuotiaille verrattuna yli kolme vuotiaisiin. Tästä johtuen lapsimäärän vähenemisestä huolimatta henkilöstömenot kasvavat.

Perusopetuksen oppilasmäärän ennakoidaan kasvavan noin 1 000 oppilaalla verrattuna vuoteen 2023.

Perusopetuslain mukaisessa iltapäivätoiminnassa on varauduttu turvaamaan palvelut samalle asiakasmäärälle kuin vuonna 2023.

Lukiokoulutuksessa on varauduttu opiskelijamäärän kasvuun noin 200 opiskelijalla. Ammatillisessa koulutuksessa talousarvioehdotus perustuu Helsingille myönnettyyn järjestämislupaun.

- Yksityisen hoidon Helsinki-lisää esitetään korotettavaksi 2,4 miljoonalla eurolla, minkä lisäksi syksyllä 2023 voimaan astunut edellinen korotus lisää kustannuksia kokovuotisena vuonna 2024 noin 0,7 miljoonalla eurolla. Kokonaislisäys on siten 3,1 miljoonaa euroa verrattuna vuoteen 2023. Lautakunta päättää asiasta tulosbudjetin yhteydessä, kun kaupunginvaltuusto on päättänyt kaupungin talousarviosta.

- Edellä eritellyt kaupungin erillispäätökset nostavat kustannuksia noin 11,6 miljoonalla eurolla ja lainsäädännön muutokset 3,7 miljoonalla eurolla.

- Työterveyshuollon kustannusten kasvuun on varattu 0,7 miljoonaa euroa.

- Digihelsinki Oy:n arvio toimialan rahoitettavaksi tulevasta kaupunkiyhteisten kustannusten kasvusta on noin 4,3 miljoonaa euroa, josta kaupunkiyhteisten menoja osuus on noin 3 miljoonaa euroa.

- Sotepe on ilmoittanut lisäävänsä rahoitusta oppilas- ja opiskelijahuoltoon 2,3 miljoonalla eurolla, mikä lisää vastaavasti myös menoja.

- Kauramaidon tarjoamiseen varhaiskasvatuksessa on varattu 0,5 miljoonaa euroa.

Lisäksi talousarvioehdotuksessa on varauduttu mm. Nordiska Skolan-toiminnan aloittamiseen 1.8.2024 alkaen lautakunnan päätöksen mukaisesti.

#### 4.2. Tuottavuustoimenpiteet

Talousarvioehdotuksen tuottavuustoimenpiteet on jaettu kolmeksi kokonaisuudeksi:

- Vastuuperiaatteen sisältämän laskennallisen 0,5 % tuottavuustavoitteen toteuttaminen,
- Vastuuperiaatteen salliman kokonaismenokasvun toteuttaminen sekä





- Tuottavuustoimenpiteet, joiden tuottavuuskasvu realisoituu kaupunkitasolla, vaikka ei näyäkään suoraan toimialan kustannuksissa.

Toimiala on laatinut kaupungin ohjeistuksen sekä ulkopuolisen arvioinnin perusteella vuosittain etenevät tuottavuustoimenpiteet joiden suunnittelutyötä ja toimenpanon seurantaa jatketaan.

Suurimmat tuottavuuspotentiaalit liittyvät henkilöstö/asiakasmäärien suhteeseen sekä tilankäytön optimointiin. Toimialan menoista runsaat puolet kohdentuu henkilöstömenoihin ja vajaa 30 % tiloihin. Tilankäytön tehostamisen vaikutukset näkyvät viiveellä ja vaativat erillispäätöksiä, mistä johtuen niitä ei ole seuraavassa arvioitu erikseen.

Varhaiskasvatuksen suurimmat tuottavuuspotentiaalit liittyvät vuonna 2024 henkilöstön tasaisempaan kohdentamiseen päiväkotien, yksiköiden ja alueiden välillä, sairauspoissaolojen vähentämiseen, työhyvinvoinnin lisäämiseen sekä lomasuunnittelun kehittämiseen.

Perusopetuksessa ja toisen asteen koulutuksessa suurimmat tuottavuuspotentiaalit liittyvät henkilöstön käyttöön suhteessa oppilaisiin ja tilatehokkuuden parantamiseen.

Toimenpide-ehdotuksista on tehty erikseen lapsivaikutusten arviointi.

4.2.1. Vastuuperiaatteen edellyttämän 0,5 % tuottavuustavoitteen toteuttaminen

Kaupunkistrategian vastuuperiaatteen mukaisesti käyttötalousmenot saavat kasvaa enintään väestön kasvun ja hintatason nousun verran vähennettynä kaupungin itselleen asettamalla vuosittaisella 0,5-prosenttiyksikön tuottavuustavoitteella. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla tämä tarkoittaa noin 7 miljoonan euron tuottavuustavoitetta. Kaupunkistrategian 0,5-prosenttiyksikön tuottavuustavoite on talousarvioehdotusvaiheessa jaettu laskennallisesti palvelukokonaisuuksiin ja hallintoon vuoden 2023 budjettien suhteessa. Jakoa tarkistetaan tulosbudjetissa valtuuston hyväksytyä talousarvion 2024.

- Varhaiskasvatuksessa tavoitteena on vähentää menokasvua noin 2,4 miljoonalla eurolla vähentämällä sairauspoissaloja ja kohdentamalla kasvatus- ja koulutushenkilöstön määrää aiempaa tasaisemmin päiväkotien, yksiköiden ja alueiden välillä. Tavoitteeseen pyritään ohjaamalla henkilökuntaa pitämään lomiaan viikkoina, joina lapsimäärä on alempi kuten syysloma- ja talvilomaviikkoina ja ohjaamalla vanhempia ilmoittamaan ennalta tiedossa olevista poissaoloista. Tavoitellut vähentyneet sairauspoissaolot turvaavat lasten ja henkilöstön pysyviä vuorovaikutussuhteita lapsiryhmissä.



- Perusopetuksessa tavoitellaan noin 2,6 miljoonan euron menokasvun vähentämistä kasvattamalla syksystä 2024 oppilaiden lukumäärää suhteessa opettajien määrään.

Toimenpidettä ei kohdenneta vuosiluokille 1.–2., jolla turvataan koulunsa aloittavien oppilaiden koulunkäyntivalmiuksia, perustaitojen oppimista sekä sosiaalista kiinnittymistä. Kaupunki kohdentaa tarveperusteista rahoitusta (TP-raha) peruskouluille, joissa lisärahoitukselle on eniten tarvetta. TP-raha tasauttaa tuottavuustoimenpiteen vaikutuksia näihin kouluihin.

Lisäksi tuottavuutta parannetaan tehostamalla suomen kielen opetusta siten, ettei S2-oppilaiden määrä kasva nykyisestäään, vaan oppilaita pystytään tavoitteellisemmin ohjaamaan jo aikaisemmin S1-opetukseen.

- Ammatillisessa koulutuksessa hillitään menokasvua 0,7 miljoonalla eurolla vähentämällä taito- ja tietopajojen lähiopetusta ja -ohjausta noin 10 henkilöstötyövuodella. Opintojen eteneminen ja opiskelijoiden valmistuminen turvataan ohjaamalla opiskelijoita osaamisen hankkimiseen nykyistä enemmän itsenäisesti ja työelämässä. Sitovana tavoitteena on lisätä monipuolista opintotarjontaa Stadin AO:n, lukioiden ja työväenopiston yhteistä ristiinopiskelumallia kehittämällä.

- Lukiokoulutuksessa vähennetään menokasvua 0,4 miljoonalla eurolla lisäämällä valinnaisuuden toteuttamista verkkokursseilla ja ristiinopiskelulla eri oppilaitosten välillä. Tämä suurentaa ryhmäkokoja joissain valinnaisissa opinnoissa, mutta voi toisaalta vaikuttaa positiivisesti opintomahdollisuuksiin ja yksilöllisiin opintopolkuihin sekä tarjota jatkoopinnoissa ja työelämässä tarpeellisia digitaatioja.

- Vapaassa sivistystyössä vähennetään erillisten luennoitsijoiden käyttöä tavoitteena luennoitsijapalkkioiden vähentäminen 0,1 miljoonalla eurolla. Opetus järjestetään omalla henkilökunnalla.

- Hallinnossa hillitään menokasvua 0,7 miljoonalla eurolla mm. tehostamalla irtokalusteiden kierrätystä ja nostamalla automaattisesti käsiteltävien ostolaskujen osuutta.

#### 4.2.2. Vastuuperiaatteen salliman kokonaismenokasvun toteuttaminen

Kuten edellä on todettu, laatimisohteet sallivat toimialoille kaupunkistrategian vastuuperiaatteeeseen pohjautuen enintään 4 % menokasvun. Jos arvioitu menokasvu ylittää tämän, on menokasvua vähennettävä.

Toimialan henkilöstömenot kasvavat valtakunnallisista palkkaratkaisuista ja kaupungin palkkakehitysohjelmasta sekä asiakasmäärän kasvusta ja rakennemuutoksesta johtuen arviolta 7 % eli ja vuokrat Kaupunkiympäristön toimialan arvion mukaan noin 8,6 %. Näissä menola-



jeissa vastuuperiaatteen sallima kasvu ylittyy toimialan arvion mukaan runsaalla 30 miljoonalla eurolla ilman tuottavuustoimenpiteitä.

Menojen sopeuttaminen kaupunkistrategian vastuuperiaatteen edellyttämään enimmäismenokasvuun on tarkoitus toteuttaa laajentamalla samoja toimenpiteitä, joilla vastuuperiaatteen edellyttämä laskennallinen 0,5 %-yksikön tuottavuustavoite on esitetty toteutettavaksi.

Tarvittavat toimenpiteet esitetään tulosbudjetissa kaupunginvaltuuston päätettyä talousarviossa toimialan lopullisista määrärahoista vuodelle 2024.

#### 4.2.3 Kaupunkitason tuottavuutta parantavat toimenpiteet

- Toimialan hallinto muutti kesäkuussa 2023 Työpajankadulle, samoihin tiloihin kaupunkiympäristön toimialan henkilöstön kanssa. Tämä tehosti merkittävästi kaupungin hallinnon tilankäyttöä. Toimialan hallinnolle ei synny kustannussäästöjä, koska uuden tilan neliövuokrat ovat vanhan tilan neliövuokria korkeammat. Muutto vapautti toimialan hallinnon tilat lukiokoulutuksen sekä aikuisten perusopetuksen käyttöön, josta syntyy kaupunkitasolla kustannussäästöä 0,4 miljoonaa euroa vuodessa.

- Työväenopistojen tilojen käyttöä toimialan henkilöstön koulutustilaisuuksissa lisätään. Kustannussäästöä on vaikeaa tarkasti määritellä tässä vaiheessa.

#### 5. Irtaimen omaisuuden (investoinnit) talousarvioehdotus

Irtaimen omaisuuden hankintojen määrärahaesitys on 6,6 miljoonaa euroa vuoden 2023 määrärahoja korkeampi. Tietotekniikkahankinnoissa on lisäystä 8,2 miljoonaa euroa perustuen kaupunkitason varautumissuunnitelmiin. Muissa hankinnoissa Stadin ammattiopiston investointitarpeet puolestaan vähenevät 1,6 miljoonalla eurolla.

1 000 euroa	TA 2023		TAE 2024		Muutos	
	Euroa	%	Euroa	%	Euroa	%
Tietotekniikkahankinnat	18 141		26 382		8 241	45,4 %
Muut hankinnat	15 460		13 860		-1 600	-10,3 %
Toimiala yhteensä	33 601		40 242		6 641	19,8 %

#### 6. Talousarvioprosessin eteneminen

Toimialojen talousarvioehdotukset yhteensovitetaan kaupunkitasolla. Kaupunginhallitus käsittelee yhteensovitettua talousarvioehdotusta 6.11.2023 ja 13.11.2023 Kaupunginvaltuusto päättää talousarviosta 22.11.2023

#### 7. Talousarvioehdotuksen vaikutusten arviointi



05.09.2023

Liitteenä olevaan talousarvioehdotukseen sisältyy vaikutusten arviointi.

**Esittelijä**

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja  
Satu Järvenkallas

**Lisätiedot**

Tero Vuontisjärvi, talous- ja suunnittelujohtaja, puhelin: 310 80295  
tero.vuontisjarvi(a)hel.fi

**Liitteet**

- 1 TAE 2024 Käyttötalous
- 2 TAE 2024 irtain omaisuus
- 3 TAE laatimisohejet

**Muutoksenhaku**

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano